

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/44/2019
Identifikačné číslo spisu: 2018200195
Dátum vydania rozhodnutia: 23. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:2018200195.3

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej /sudca spravodajca/ a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobkyne K. J. V., nar.XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, C., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o., Dobšinského 12, Bratislava, proti žalovanému Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 44515-2/2018-BA zo dňa 9.5.2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 20Sa/15/2018-74 zo dňa 14. decembra 2018, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č.k. 20Sa/15/2018-74 zo dňa 14. decembra 2018, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd alebo správny súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 20Sa/15/2018-74 zo dňa 14. decembra 2018, podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie č. 44515-2/2018-BA zo dňa 9.5.2018 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyňi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplynulo, že ten preskúmal zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia zo dňa 9.5.2018, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Dunajská Streda zo dňa 19.2.2017 predpisujúce žalobkyňi povinné nemocenské a dôchodkové poistenie za obdobie mesiacov január 2009 až jún 2010, na základe zistenia, že žalobkyňa poisťné a príspevky za tieto mesiace neodviedla, čím porušila ustanovenia § 128 ods. 1 písm. c), ods.2 písm. c), ods. 3 písm. c) zákona (zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení), §128 ods. 11 písm. b) zákona v znení zákona č. 43/2004 Z.z., § 141 ods. 1 a § 143

ods. 1 prvá veta zákona a § 20 ods. 1 písm. b), § 26 ods. 1, § 27 ods. 1 a § 28 ods. 1 zákona č.43/2004 Z.z. Skutkové okolnosti prípadu týkajúce sa najmä vydania povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a jeho zrušenia, licencie žalobkyne na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) a podanie odhlášky z poistenia ku dňu 28.2.2008 nepovažoval krajský súd v konaní medzi účastníkmi za sporné. Spornou zostala, podľa názoru krajského súdu, zákonnosť postupu Sociálnej poisťovne vo veci a právne posúdenie otázky, či žalobkyňa zrušením rozhodnutia o povolení prevádzkovať zdravotnícke zariadenie dňom 28.2.2008 a podaním odhlášky poistenia stratila postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, alebo či jej toto postavenie zostalo zachované ako držiteľke licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe.

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. „461/2003 Z. z.“ alebo „zákon o sociálnom poistení“), postupom podľa právnej úpravy ustanovenej v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku a dospel k záveru o dôvodnosti žaloby.

4. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že zákon o sociálnom poistení v ustanovení § 172 ods.1 vylučuje použitie všeobecného predpisu o správnom konaní na konanie vo veciach sociálneho poistenia, pričom podľa jeho špeciálnej právnej úpravy obsiahnutej v § 185 ods.4 je konanie začínajúce na podnet organizačnej zložky poisťovne začaté odo dňa vykonania prvého úkonu voči účastníkovi konania. Súdnou praxou i právnou teóriou v tejto súvislosti bolo ustálené, že za takýto prvý úkon je v prípade rozhodnutia o predpísaní poistného možné považovať doručenie rozhodnutia, charakter ktorého neposkytuje ani žiadne logické dôvody pre zotrvanie na všeobecnej požiadavke súčinnosti s účastníkmi konania pred vydaním rozhodnutia. Naproti tomu, hoci sa na konanie a rozhodovanie žalovaného nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní - zákon. č. 71/1967 Zb., platia preň ústavné princípy a všeobecné zásady vzťahujúce sa na konanie orgánov verejnej správy, vrátane práva na dostatočné, zrozumiteľné a logické odôvodnenie rozhodnutia, ako aj princípu predvídateľnosti rozhodnutia.

5. Z obsahu spisového materiálu mal krajský súd preukázané, že v danom prípade tieto zásady a princípy dodržané neboli. Odhliadnuc už od značného časového odstupu medzi skutočnosťami, z ktorých žalovaný a prvostupňový správny orgán vychádzali, a vydaním prvostupňového rozhodnutia (9 rokov), odôvodňujúceho záver o nepredvídateľnosti rozhodnutia, je z hľadiska zrozumiteľného vysvetlenia dôvodu vydania rozhodnutia, ozrejmienia úvah správneho orgánu pri hodnotení dôkazov a aplikácii právnych predpisov rozhodnutie pobočky poisťovne o predpísaní poistného zo dňa 19.2.2018 potrebné považovať za rozhodnutie trpiace obsahovými nedostatkami a nezodpovedajúce požiadavkám ustanovenia § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení - odôvodnenie rozhodnutia obsahuje popis právnej úpravy sociálneho poistenia, konštatovanie zistenia neodvedenia poistného a príspevkov za mesiace január 2009 až jún 2010 s výpočtom týmto konaním porušených ustanovení zákona, ako aj konštatovanie, že účastníčka konania má od 27.12.2005 licenciu L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, na základe čoho správny orgán bez vysvetlenia súvislostí a ozrejmienia vlastných úvah, najmä vo vzťahu k otázke trvania povinného poistenia žalobkyne, uzavrel, že „vzhľadom na porušenie týchto povinností bolo rozhodnuté tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia“. V neposlednom rade krajský súd uviedol, že neurčitosť a z toho vyplývajúcu nepreskúmateľnosť rozhodnutia spôsobuje údaj, obsiahnutý v jeho výroku, o tom, že neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia je príloha, ktorú rozhodujúci orgán bližšie neidentifikoval ako vo výroku, tak ani v odôvodnení rozhodnutia. Krajský súd ďalej skonštatoval, že rozhodnutie žalovaného ako odvolacieho orgánu vzhľadom na potrebu vysporiadania sa s odvolacími námietkami žalobkyne obsahuje širšie skutkové a právne zdôvodnenie, vrátane ozrejmienia dôvodu posudzovania žalobkyne v rozhodnom období ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v súvislosti s platnou licenciou L1A, avšak jeho konštatovanie, že napadnuté rozhodnutie spĺňa všetky zákonné náležitosti uvedené v § 209 ods. 2 a 4 zákona a je z neho zrejmé, na základe ktorých ustanovení zákona pobočka poisťovne dospela k právnemu názoru uvedenému vo výroku napadnutého rozhodnutia a ktoré skutočnosti boli podkladom pre vydanie rozhodnutia, považoval za formálne, nemajúce oporu v skutočnom obsahu odôvodnenia rozhodnutia pobočky Dunajská Streda zo dňa 19.2.2018, nezohľadňujúcim požiadavku zákona na

ozrejmienie úvah pri hodnotení dôkazov a použití právnych predpisov, t. j. zrozumiteľné vysvetlenie aj súvislostí medzi citovanými predpismi a jednotlivými údajmi a skutočnosťami uvedenými v odôvodnení rozhodnutia. Krajský súd tiež vytýkal žalovanej, že v odôvodnení rozhodnutia opomenula ozrejniť právny význam obsahu odhlášky pre zánik povinného poistenia, a to aj v súvislosti s predchádzajúcou odhláškou žalobkyne zo dňa 31.10.2008 s dňom zániku poistenia 31.10.2008.

6. Krajský súd mal za to, že obsah spisového materiálu neodôvodňuje záver o nespornosti zániku poistenia, o opaku čoho svedčí práve existencia dvoch odhlášok z poistenia s rozdielnym dátumom zániku poistenia, preto neodôvodňuje ani postup správneho orgánu vo veci (vydanie rozhodnutia o predpísaní poistného bez predchádzajúceho rozhodnutia o zániku sociálneho poistenia), nesúladný s jeho obvyklým postupom v obdobných prípadoch sociálneho poistenia lekárov majúcich pôvod v dodatočnom zistení Sociálnej poisťovne o existencii ich licencie L1A v období po zrušení povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a odhlásení sa zo sociálneho poistenia v tejto súvislosti. Krajský súd žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej považoval nielen za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ale aj výsledkom postupu porušujúceho princíp predvídateľnosti rozhodovania správnych orgánov (legitímneho očakávania).

7. Krajský súd preskúmané rozhodnutie žalovanej zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. d/ S.s.p. ako nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a podľa písm. g/ tohto zákonného ustanovenia z dôvodu porušenia ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia, a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

II.

Kasačná sťažnosť žalovanej

8. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. Navrhovala, aby pôvodne najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 20Sa/15/2018 zo dňa 14. decembra 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalovaná vyslovila svoj nesúhlas s právnym posúdením veci zo strany krajského súdu. Žalovaná poukázala na predmet preskúmavacieho konania, ktorým bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej vo veci predpísania poistného za obdobie január 2009 až jún 2010, v celkovej sume 4 694,90 Eur, a preto podľa jej právneho názoru bolo povinnosťou krajského súdu preskúmať, či rozhodnutím, napadnutým žalobou, žalovaná rozhodla o predpísaní poistného v súlade s hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi, t.j. či žalovaná rozhodla v súlade so zákonom č. 461/2003Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. V tejto súvislosti poukázala žalovaná na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžsk/5/2017 zo dňa 30.5.2018, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že správny súd je v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy viazaný predmetom správneho rozhodnutia.

10. Žalovaná považovala vec za nesprávne právne posúdenú zo strany krajského súdu aj z dôvodu, že o zániku sociálneho poistenia sú organizačné zložky Sociálnej poisťovne oprávnené rozhodnúť len v sporných prípadoch. Žalovaná zastávala názor, že organizačné zložky Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia vo veci predpísania poistného, ktoré je predmetom tohto súdneho konania, venovali dostatočnú pozornosť statusu žalobkyne, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby. Tvrdila, že v čase kedy organizačné zložky Sociálnej poisťovne rozhodovali vo veci predpísania poistného, bol status žalobkyne, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby vyriešený a nebol sporný, a preto o ňom Sociálna poisťovňa nebola oprávnená rozhodnúť. Žalovaná ďalej uviedla, že síce žalobkyňa podala dňa 10.3.2008 v pobočke Sociálnej poisťovni Registračný list odhlášku zo sociálneho poistenia, s dátumom zániku poistenia 28. februára 2008, ale na základe výzvy Sociálnej poisťovne, pobočka Dunajská Streda, zo dňa 6.decembra 2017, žalobkyňa dňa 14. decembra 2017 dobrovoľne opravila registráciu v sociálnej poisťovni a predložila Registračný list FO - odhlášku zo sociálneho poistenia, s dátumom zániku poistenia 30. júna 2010, t. j. dňom kedy žalobkyňa zaniklo povinné poistenie podľa

ust. § 21 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Uviedla, že opravený registračný list FO, ktorý je riadne žalobkyňou podpísaný, považuje žalovaná za prejav vôle žalobkyne opraviť nesprávny údaj na Registračnom liste FO - odhláske zo sociálneho poistenia, zo dňa 10.3.2008. Na základe predmetného opraveného Registračného listu FO, v ktorom uvedené údaje korešpondujú s právnou úpravou účinnou do 31. decembra 2010, trvalo žalobkyňi povinné poistenie do 30. júna 2010. V tejto súvislosti žalovaná uviedla, že až do času kým jej boli Slovenskou lekárnickou komorou poskytnuté údaje o držiteľoch licencie L1A, nemala vedomosť o tom, že žalobkyňa disponuje licenciou na výkon samostatnej zdravotníckej praxe L1A/TT/0495/05, vydanéj Slovenskou lekárnickou komorou na výkon samostatnej zdravotníckej praxe od 2. decembra 2005. V danom prípade skutočnosť, že pobočka Sociálnej poisťovne nekonala 9 rokov bola založená na objektívnej skutočnosti brániacej pobočke Sociálnej poisťovne vo veci konať a rozhodnúť. Súčasne žalovaná dala do pozornosti, že zákon o sociálnom poistení jej neukladá lehotu, v ktorej má vo veci rozhodnúť. Podľa právneho názoru žalovanej licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (§ 68 ods. 1 písm. a) vykonávanej podľa ust. § 10 zák. č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov označovaná ako L1A sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá držiteľovi status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c) zák. č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010. Vychádzajúc zo zák. č. 578/2004 Z. z. je držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) (§ 68 ods. 1 písm. a) oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie (§3 ods. 4 písm. c) a poskytovať zdravotnú starostlivosť (§4 písm. b) v zdravotníckom zariadení a dosahovať príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 zák. č. 595/2003 o dani z príjmov.

11. Žalovaná ďalej uviedla, že na základe príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktorý žalobkyňa dosiahla za rok 2007 (2 103 028,00 Sk) vzniklo žalobkyňi povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie od 1. júla 2008 do 30. júna 2009. Vzhľadom na príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré žalobkyňa dosiahla za rok 2008 (745 987,00 Sk) vzniklo žalobkyňi povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie aj od 1. júla 2009 do 30. júna 2010. So vznikom povinného poistenia zákon spája aj vznik odvodovej povinnosti. Keďže si žalobkyňa svoju zákonnú povinnosť v spornom období nesplnila, Sociálna poisťovňa bola podľa § 144 zákona č. 461/2003 Z. z. povinná dlžnú sumu poistného predpísať. Skutkové zistenia a právne závery vyplývajúce z rozhodnutia prvostupňového orgánu v spojení s rozhodnutím žalovanej, odôvodňujú výrok napadnutého rozhodnutia a konanie je potrebné považovať za jeden celok.

12. Žalovaná poukazom na ust. § 209 ods. 2, 4 zák. č. 461/2003 Z. z. mala za to, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Dunajská Streda obsahovalo zákonné náležitosti ako aj citáciu ustanovení právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovali, a z ktorých vychádzali pri právnom posúdení veci. Žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadala so všetkými právne relevantnými námietkami žalobkyne uvedenými v odvolaní a zdôvodnila skutkový aj právny základ veci, s poukazom na to, že nie je potrebné dať odpoveď na každú vznesenú námietku.

13. Záverom žalovaná vyslovila názor, že keďže zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne, ako samostatne zárobkovo činnnej osoby, nebol sporný vzhľadom na to, že žalobkyňa na opravenom Registračnom liste FO - odhláske zo sociálneho poistenia zo dňa 14. decembra 2017 uviedla správny dátum zániku poistenia, t.j. 30. júna 2010, zotrvala na právnom názore, že postupovala v súlade so zákonom č. 461/2003 Z.z., ak o zániku povinného poistenia nerozhodla v samostatnom konaní, ale pristúpila k vydaniu rozhodnutia vo veci predpisania dlžnej sumy poistného, ktorú žalobkyňa v spornom období neuhradila.

III.

Vyjadrenie žalobkyne ku kasačnej sťažnosti žalovanej

14. K podanej kasačnej sťažnosti žalovanej sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá sa s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu stotožnila v celom rozsahu. Nad rámec jeho odôvodnenia poukázala

žalobkyňa na to, že žalovaný nebol oprávnený vyzvať žalobkyňu na zmenu odhlášky. V zmysle ust. § 228 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 1.1.2015 je Sociálna poisťovňa oprávnená žiadať oznámenie o skutočnostiach zakladajúcich vznik, zmenu alebo zánik povinného poistenia SZČO len od osôb, na ktoré sa uplatňujú právne predpisy Slovenskej republiky podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 alebo podľa medzinárodnej zmluvy: žalobkyňa takouto osobou nie je. Vyjadrila presvedčenie, že ak žalovaný dospel k záveru o nesúlade medzi odhláškou podanou žalobkyňou v roku 2008 a skutočnosťami, ktoré podľa názoru žalovaného nasvedčujú inému dátumu zániku poistenia, mal žalovaný začať konanie o zániku poistenia.

15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2021 a na základe zák. č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

17. Podľa ust. § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

18. Podľa ust. § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

19. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

20. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 20Sa/15/2018-74 zo dňa 14. decembra 2018, ktorým krajský súd podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a g/ S.s.p. rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie č. 44515-2/2018-BA zo dňa 09.05.2018 zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

21. Predmetom preskúmvacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu - Sociálna poisťovňa ústredie č. 44515-2/2018-BA zo dňa 09.05.2018, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie K.. J. V. v celom rozsahu zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Dunajská Streda č. 700-0510274918-GC04/18 zo dňa 19. februára 2018 potvrdila. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím Sociálna poisťovňa, pobočka Dunajská Streda podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, § 152a tohto zákona a § 178 ods. 1 písm. a/ ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z., predpísala žalobkyni za obdobie január 2009, február 2009, marec 2009, apríl 2009, máj 2009, jún 2009, júl 2009, august 2009, september 2009, október 2009, november 2009, december 2009, január 2010, február 2010, marec 2010, apríl 2010, máj 2010, jún 2010 poistné na nemocenské poistenie v sume 363, 50 Eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 2 935,80 Eur, poistné na invalidné poistenie v sume 978,00 Eur, poistné na rezervný fond v sume 417,60 Eur spolu v sume 4 694,90 Eur.

22. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho,

aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdництва je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších čít právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 S.s.p.). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 S.s.p.). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 S.s.p.). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 S.s.p.).

23. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. S.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení a na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

24. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej náležite nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti tohto rozhodnutia nevykonal v súlade s právnou úpravou zákona č. 461/2003 Z. z., dospejúc k nesprávnemu právnemu záveru, že rozhodnutie žalovanej je nepreskúmateľné a taktiež, že došlo k porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia.

25. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisu krajského súdu, súčasť ktorého tvorí administratívny spis žalovanej a právnej úpravy zákona o sociálnom poistení kasačný súd zistil, že medzi účastníkmi ostalo predovšetkým sporné, či Sociálna poisťovňa predpísala žalobkyni dlžné poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za označené obdobie v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. v platnom znení.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

26. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

27. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

28. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

29. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

30. Skutkové zistenia vyplývajúce zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej v preskúmanom konaní, v danej veci preukázali, že Sociálna poisťovňa, pobočka Dunajská Streda podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 572/2009 Z. z., § 152a tohto zákona a § 178 ods. 1 písm. a/ ôsmy bod zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z., predpísala žalobkyni za obdobie január 2009, február 2009, marec 2009, apríl 2009, máj 2009, jún 2009, júl 2009, august 2009, september 2009, október 2009, november 2009, december 2009, január 2010, február 2010, marec 2010, apríl 2010, máj 2010, jún 2010 poistné na nemocenské poistenie v sume 363, 50 Eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 2 935,80 Eur, poistné na invalidné poistenie v sume 978,00 Eur, poistné na rezervný fond v sume 417,60 Eur spolu v sume 4 694,90 Eur. O odvolaní žalobkyne proti uvedenému rozhodnutiu rozhodla žalovaná rozhodnutím č. 44515-2/2018-BA zo dňa 09.05.2018 tak, že odvolanie žalobkyne v celom rozsahu zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Dunajská Streda č. 700-0510274918-GC04/18 zo dňa 19. februára 2018 potvrdila.

31. Zo skutkových okolností nesporne vyplynulo, že žalobkyni bola vydaná Slovenskou lekárskou komorou licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolání lekár v odbore kardiológia č. L1A/TT/0495/05 zo dňa 2.12.2005, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 27. decembra 2005. (fotokópia licencie je obsahom spisu) Z evidencie Sociálnej poisťovne vyplynulo, že predmetná licencia zanikla dňa 19.4.2018. Ďalej bolo zrejmé, že žalobkyňa podala dňa 10.3.2008 na pobočku Sociálnej poisťovne Dunajská Streda Registračný list fyzickej osoby - odhlášku z povinného poistenia s dňom zániku poistenia ku dňu 28.2.2008. Dňa 19.12.2017 podala žalobkyňa na základe výzvy zo strany Sociálnej poisťovne nový Registračný list fyzickej osoby - odhláška s vyznačeným dátumom zániku poistenia ku dňu 30.06.2010. Z uvedeného je tak zrejmé, že otázka právneho postavenia žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia nebola sporná. Uvedená skutočnosť vyplýva aj z odôvodnenia žalobou napadnutého rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorá sa s otázkou postavenia žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely sociálneho poistenia zaoberala ako s predbežnou otázkou a túto vyhodnotila ako nespornú s tým, že účastníčka konania mala na účely sociálneho poistenia právne postavenie zárobkovo činnnej osoby aj po 28. 2.2008, pretože mala naďalej platné oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. (licencia L1A) Vzhľadom na výšku príjmu účastníčky zo samostatnej zárobkovej činnosti za

roky 2007 a 2008 bola povinná platiť poistné za mesiace január 2009 až jún 2010, ktoré jej boli predpísané napadnutým rozhodnutím.

32. Skutkové zistenia súčasne potvrdzujú, že predmetom súdneho prieskumu v preskúmvanej veci sú rozhodnutia Sociálnej poisťovne v oboch stupňoch, ktorými Sociálna poisťovňa predpísala žalobkyni ako poistencovi za obdobie január 2009 až jún 2010 poistné na nemocenské poistenie, poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej sume 4 694,90 Eur. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že hoci sa krajský súd pri prieskume zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia zameril na preskúvanie rozhodnutia o predpísaní dlžného poistného, avšak skutkové zistenia nevyhodnocoval vo vzťahu k predmetu súdneho prieskumu. Správny súd nesprávne v danej veci za sporné považoval zákonnosť postupu Sociálnej poisťovne v konaní a právne posúdenie otázky, či žalobkyňa zrušením rozhodnutia o povolení prevádzkovať zdravotnícke zariadenie dňom 28.2.2008 a podaním odhlášky poistenia stratila postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, alebo či jej toto postavenie zostalo zachované ako držiteľke licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. V konaní o predpísaní dlžného poistného bola zo strany Sociálnej poisťovne otázka statusu žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby posúdená ako predbežná otázka, ktorú Sociálna poisťovňa nepovažovala za spornú, nakoľko zo strany žalobkyne došlo dobrovoľne k oprave dňa zániku povinného poistenia podaním nového Registračného listu Fyzickej osoby - odhlášky. Kasačný súd vychádzajúc z obsahu administratívneho spisu poukazujúc na skutkové zistenia opísané vyššie, status žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely sociálneho poistenia tiež nepovažuje za sporný, z ktorého dôvodu nebolo potrebné o jeho zániku rozhodovať samostatným rozhodnutím. V danej súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť na to, že pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je rozhodujúci skutkový stav v čase právoplatnosti žalobou napadnutého rozhodnutia.

33. Kasačný súd sa taktiež nestotožnil s názorom krajského súdu o nepredvídateľnosti prvostupňového rozhodnutia ako i s vytýkanými obsahovými nedostatkami. Vychádzajúc z právnej úpravy zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Zákon o sociálnom poistení lehotu, v ktorej je Sociálna poisťovňa povinná dlžné poistné predpísať výslovne neupravuje, jediným limitujúcim časovým faktorom je premlčanie práva predpísať poistné, ktoré sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti. Kasačný súd vychádzajúc z právnej úpravy ustanovenej v § 209 ods. 2 a 4 zákona o sociálnom poistení konštatuje, že napadnuté rozhodnutie žalovanej, ako aj prvostupňové rozhodnutie obsahujú skutkové zistenia v danej veci, citáciu ustanovení právnych predpisov, na základe ktorých rozhodovali a z ktorých vychádzali pri právnom posúdení veci. V súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ako aj s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky a v neposlednom rade s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je potrebné, aby odôvodnenie rozhodnutia dávalo odpoveď na každú vznesenú námietku, ale vyžaduje sa, aby konajúci orgán v odôvodnení rozhodnutia zdôvodnil skutkový a právny stav prejednávanej veci, aby uviedol, na podklade ktorých skutočností rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. V zmysle vyššie uvedeného považuje kasačný súd napadnuté rozhodnutie žalovanej spolu s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu za dostatočné odôvodňujúce výrok preskúmvaných rozhodnutí, keďže z odôvodnenia preskúmvaných rozhodnutí v dostatočnom rozsahu vyplývajú skutkové zistenia, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia, zhodnotením príslušných dôkazov a poukázaním na právne predpisy, na základe ktorých žalovaná, ako aj jej pobočka ustálili právny názor, na základe ktorého rozhodli.

34. Vzhľadom k uvedenému vyššie najvyšší správny súd námietky žalovanej vznesené v kasačnej sťažnosti, ktorými namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. vyhodnotil ako dôvodné, keďže tieto námietky spochybnili vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

35. Kasačný súd vyhodnotil bez právnej relevancie tvrdenia žalobkyne uvedené vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovanej, že Sociálna poisťovňa v zmysle ust. § 228 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v

znení účinnom do 1.1.2015 nebola oprávnená žiadať od žalobkyne oznámenie o skutočnostiach zakladajúcich vznik, zmenu alebo zánik povinného poistenia SZČO, keďže podľa tejto právnej normy Sociálna poisťovňa je oprávnená uvedené skutočnosti žiadať len od osôb, na ktoré sa uplatňujú právne predpisy Slovenskej republiky podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 alebo podľa medzinárodnej zmluvy, avšak žalobkyňa takouto osobou nie je. Kasačný súd k jej tvrdeniam uvádza. Podľa právnej úpravy ustanovenej v § 228 ods.1 zákona o sociálnom poistení účinného od 1.1.2015 samostatne zárobkovo činná osoba, na ktorú sa v právnych vzťahoch sociálneho poistenia uplatňujú predpisy Slovenskej republiky podľa osobitného predpisu (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009) alebo podľa medzinárodnej zmluvy, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, je povinná oznámiť príslušnej pobočke výšku príjmov a výdavkov samostatne zárobkovo činné osoby zo zárobkovej činnosti podľa § 3 ods. 3. Samostatne zárobkovo činná osoba podľa prvej vety je povinná oznámiť príslušnej pobočke aj skutočnosti rozhodujúce na posúdenie vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby podľa § 21 ods. 4 a 5 tohto zákona, a to do ôsmich dní odo dňa, v ktorom nastali. Údaje podľa prvej vety je samostatne zárobkovo činná osoba povinná oznámiť do ôsmich dní od právoplatného určenia príslušnosti k právnym predpisom Slovenskej republiky a v bežnom roku najneskôr do 31. mája kalendárneho roka za predchádzajúci kalendárny rok. V zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 6 ods.1 zákona o sociálnom poistení poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená, dôchodkovo poistená alebo poistená v nezamestnanosti podľa tohto zákona. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy pokiaľ žalobkyňa spĺňala postavenie poistenca v súlade s právnou úpravou ustanovenou v zákone o sociálnom poistení, Sociálna poisťovňa v oboch stupňoch nepostupovala v rozpore so zákonom, keď žalobkyni poslala výzvu na opravu odhlášky, považujúc ju v súlade s právnou úpravou ustanovenou v § 228 ods.1 zákona o sociálnom poistení za povinnú oznámiť príslušnej pobočke aj skutočnosti rozhodujúce na posúdenie vzniku a zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia.

36. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/, g/ S.s.p. rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

37. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, ustáliť zásadné otázky nastolené v konaní, vzťahujúce sa na prejednávanú vec, v ich intenciách posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovanej v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a to v súlade s názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne krajský súd opätovne o nároku na náhradu trov konania vrátane o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

38. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

